

Meinke Schouten, MVI adviseur bij PIANOo | **Maud Vastbinder**, programmamanager MVI bij SKAO

IMPACT MAKEN MET KLIMAATNEUTRAAL INKOPEN

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Stichting Klimaatvriendelijk
Aanbesteden & Ondernemen

WAT IS ER EIGENLIJK AAN
BESCHIKBAAR INSTRUMENTARIUM
VOOR KLIMAATNEUTRAAL INKOPEN?

Programma

- Kennismaken
- Waarom klimaatneutraal inkopen?
- Hoe: welke instrumenten en tools zijn beschikbaar?
 - MVI-criteriatool
 - Ambitiweb
 - CO₂-Prestatieladder → Ronde 3, sessie 5: CO₂-Prestatieladder en dialoog
 - LCA en MKI → Ronde 2, sessie 4: MKI in de aanbesteding
 - Meetlat materieelinzet → Ronde 4, sessie 7: Meetlat materieelinzet
 - MKI wegverharding → Ronde 3, sessie 6: MKI wegverharding
 - DuboCalC
- Vragen en afronding

Waarom?

Waarom klimaatneutraal inkopen?

Welkom in het nieuwe klimaat

**'216 miljoen klimaatvluchtelingen
in 2050 als er niets verandert'**

**Milieudefensie wint rechtszaak
tegen Shell: CO2-uitstoot moet
sneller dalen**

**Onderzoek bevestigt link klimaat
en watersnood door regen in juli**

**In het zuiden van Madagaskar is
cactussoep de enige maaltijd**

**IPCC: ongeëvenaarde
klimaatverandering leidt tot fors
meer weersextremen**

Impact van overheden

[Home](#) > [Nieuws](#) > 18% van de Nederlandse klimaatvoetafdruk door inkopen van de overheid

18% van de Nederlandse klimaatvoetafdruk door inkopen van de overheid

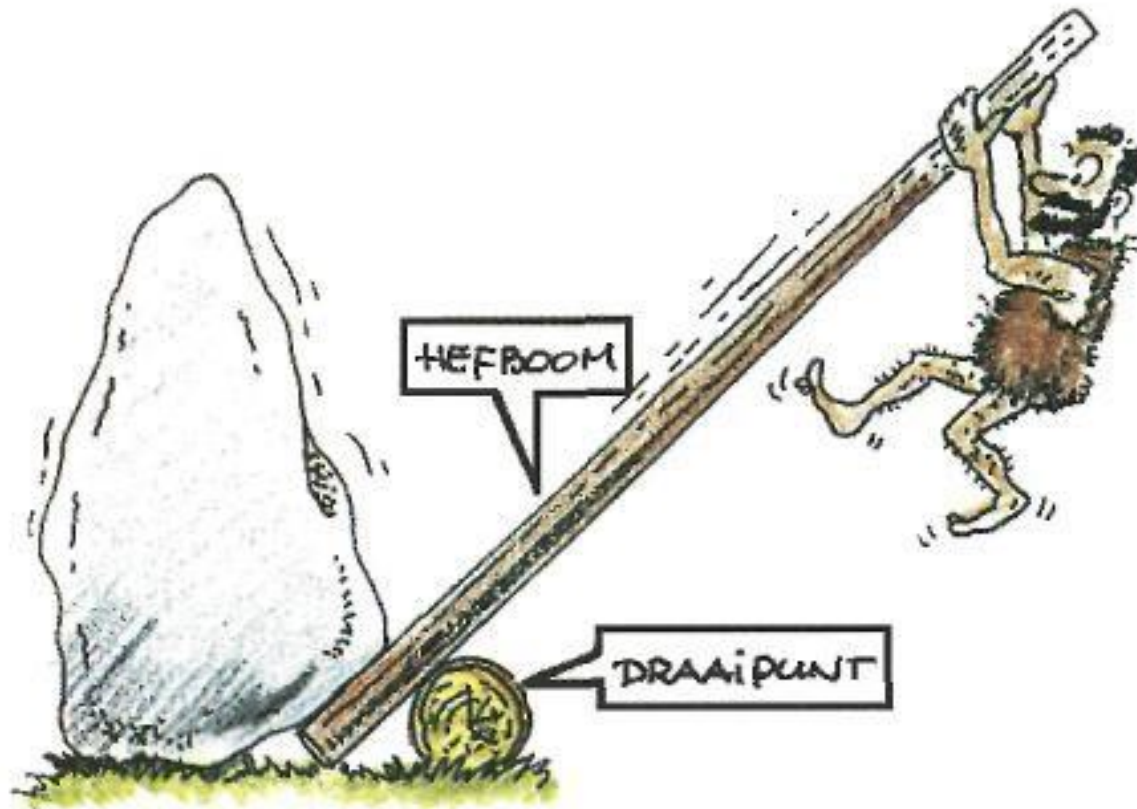
Publicatiedatum 05-07-2021 | 08:30

Download rapport

→ De milieu-impact van de jaarlijkse 85 miljard euro aan inkoop door alle Nederlandse overheden

Duurzaam inkopen overheden als Power of Procurement

Afspraken en beleid

- Klimaatakkoord:
 - 55% CO₂ reductie in 2030
 - Streven naar klimaatneutrale en circulaire infra in 2030
 - Voorbeeldrol van overheden
- Grondstoffenakkoord:
 - 50% minder grondstoffen in 2030
 - 100% circulair in 2050
- Nationaal plan MVI en Manifest MVI
- Manifest Duurzaam GWW

Hoe?

- Van MVI naar Klimaatneutraal
 - Instrumenten

Klimaatneutraal inkopen

- Inkopen zonder invloed op het klimaat
 - Wanneer iets geen CO₂, of andere broeikasgassen uitstoot, draagt het niet bij aan het broeikaseffect en dus ook niet aan de huidige klimaatverandering.
- Sturen op: energiebesparing en CO₂-reductie
- Eenheid: CO₂ of CO₂-equivalenten
- Scope: bedrijf, onderwerp van de opdracht (project, dienst, materiaal), keten

Criteria, thema's en instrumenten

MVI-Criteria

- Automatiering en telecommunicatie
- Grond-, weg- en waterbouw
- Kantoorgebouwen
- Energie
- Kantoorfaciliteiten en diensten
- Transport en vervoer

MVI-Thema's

- Klimaat
- Milieu
- Circulariteit
- Social return
- Ketenverantwoordelijkheid
- Diversiteit & inclusiviteit

KNI instrumenten

- MVI criteria tool
- Ambitieweb
- CO₂-Prestatieladder
- LCA en MKI
 - Meetlat materieelinzet
 - MKI wegverharding
 - DuboCalc

MVI-criteriatool

MVI-criteriatool

[Home](#)[Over MVI-criteria](#)[Geef feedback](#)

Maatschappelijk verantwoord inkopen met impact doe je hier

Maatschappelijk verantwoord inkopen (MVI) betekent dat u uw inkoop benut voor het realiseren van sociale, innovatieve en duurzame inkoop. Dit sluit goed aan bij het kabinetsbeleid om de inkoopkracht van overheden te benutten voor de duurzame transitie van Nederland.

Met behulp van deze tool kunt u voor diverse MVI-productgroepen op drie ambitieniveaus concrete MVI-criteria kiezen. De tool is een hulpmiddel en werkt het best als ambities van te voren zijn bepaald. Zie [Over MVI-criteria](#) voor meer informatie.

Zoek op trefwoord of CPV code

[Zoeken](#)

Of kies een cluster om te starten

Automatisering en telecommunicatie

Energie

Grond-, weg- en waterbouw (GWW)

Kantoorfaciliteiten en diensten

Kantoorgebouwen

Transport en vervoer

Het ambitieweb

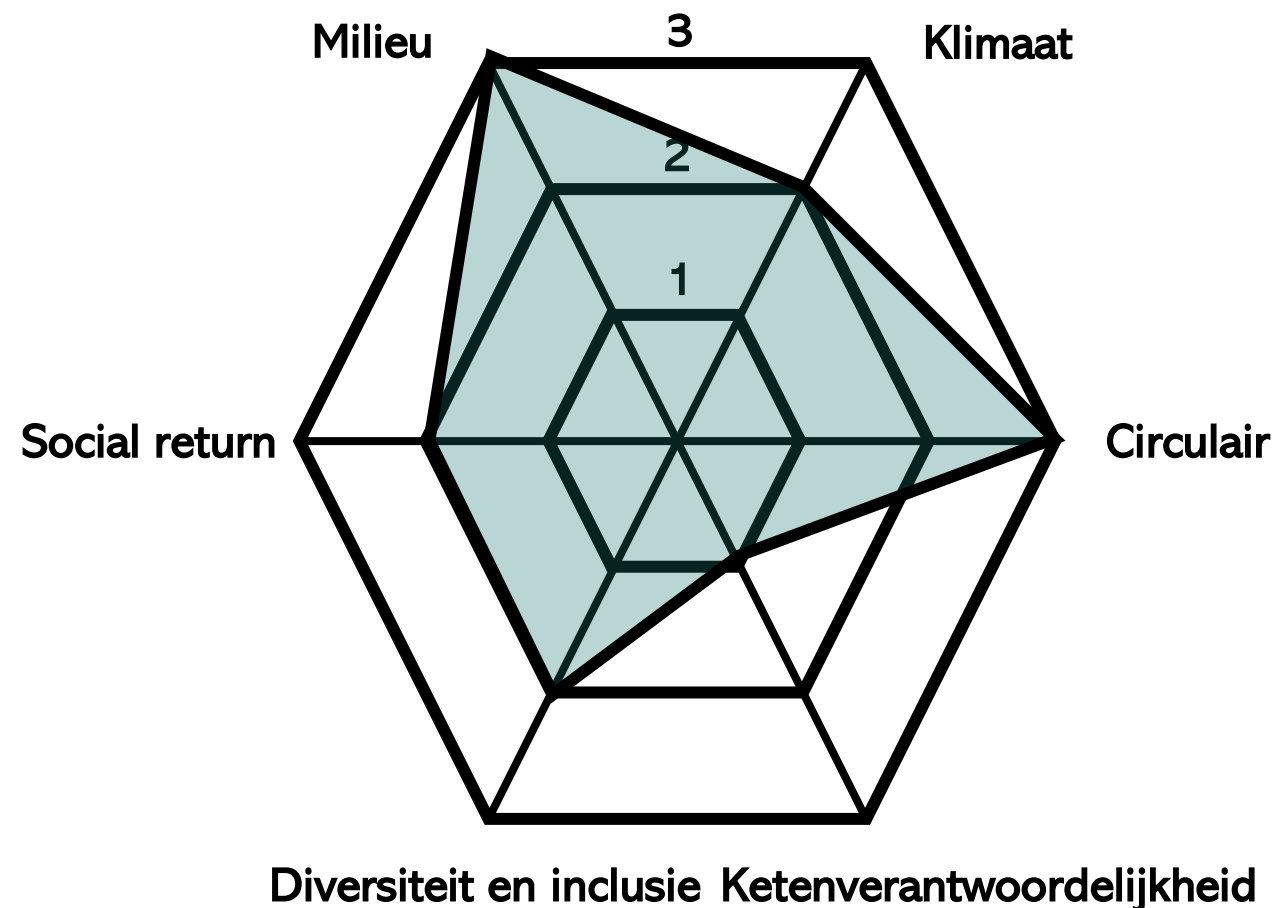
Duurzaamheid in herkenbare thema's

Duurzaamheid als spaghetti

Impact met ambitieweb

- Visualisatietool
- Structureert het gesprek
- Duurzaamheid in herkenbare thema's:
 - People: Social Return, Diversiteit en inclusie, ketenverantwoordelijkheid
 - Planet: Klimaat, Milieu, Circulariteit
- Naar eigen beleidsthema's aan te passen

Ambitiewebthema's

- Klimaat
- Milieu
- Circulariteit
- Social return
- Ketenverantwoordelijkheid
- Diversiteit en inclusie

Menti vragen

- Welk thema is voor jouw organisatie het meest relevant?

www.menti.com

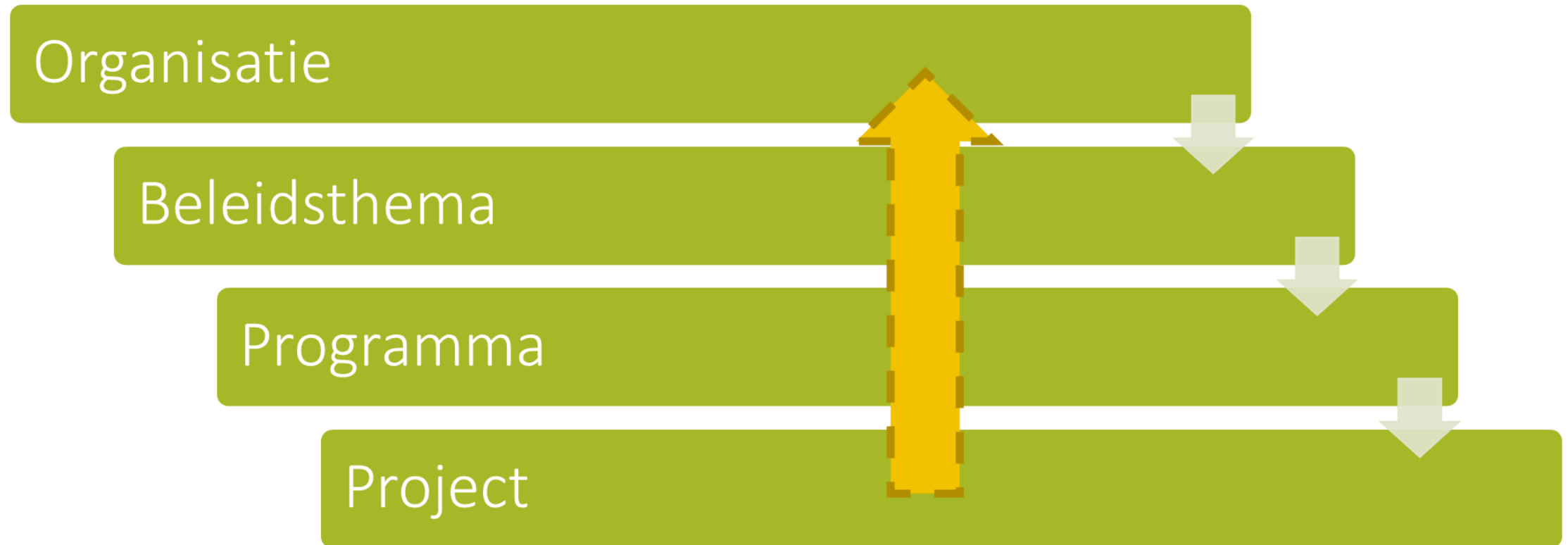
8139 9398

Ambitiewebsessie

- Ambitieweb als structuur
- Samen aan de slag
- 5-15 deelnemers
- Live of digitaal
- Resultaat: concrete maatregelen en ambitieweb met inzicht in impact

Ambitieweb als vertaler

Inkopen met de CO₂-PRESTATIELADDER

Sturen op energiebesparing en CO₂-reductie van
bedrijven, op projecten en in de keten

Wat is de CO₂-Prestatieladder?

CO₂-managementsysteem

CO ₂ Ambitieniveau	Gunningvoordeel
Niveau 5	10 %
Niveau 4	7 %
Niveau 3	4 %
Niveau 2	2 %
Niveau 1	1 %

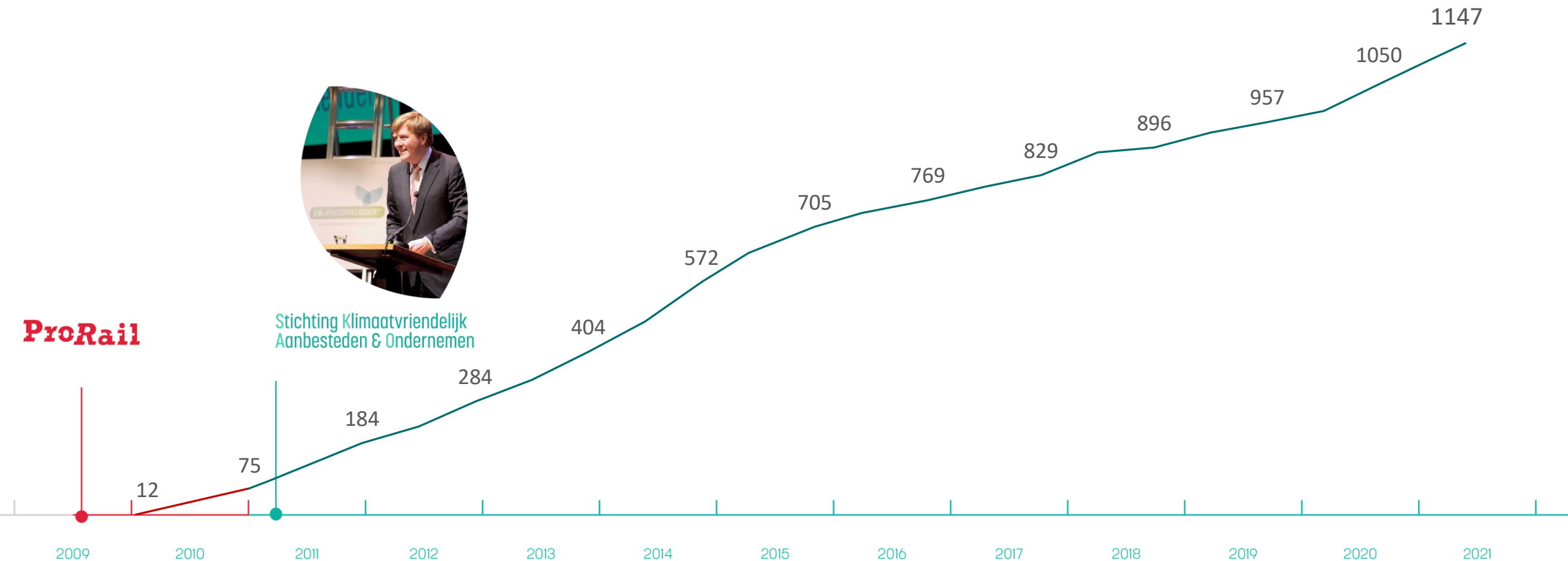
Aanbestedingsinstrument

12,5 jaar CO₂-Prestatieladder

ProRail

Stichting Klimaatvriendelijk
Aanbesteden & Ondernemen

**Animatie aanbesteden
met de CO₂-Prestatieladder**

Aanbesteden met de CO₂-PL de voordelen:

- Power of procurement: markt in beweging krijgen
- Borging MVI: kwaliteit en ontzorging door certificering (contractmanagement)
- Uniformiteit: 1 methode, 1 taal, 1 certificaat
- Effectief: wetenschappelijk bewezen
- Stuur op energiebesparing, CO₂-besparing van de bedrijfsvoering, op projecten en in de keten
- Middel voor Klimaatneutraal én Circulair inkopen
- Sluit aan bij Europese Aanbestedingsrichtlijn
- OESO: best practice duurzaam inkopen
- Doorvertaling van klimaatambities naar inkoopstrategie
- Stimuleren en belonen i.p.v. straffen

Handreiking Aanbesteden

- [Handreiking Aanbesteden versie 3.1](#)
Het BPKV (EMVI) criterium CO₂-Prestatieladder voor aanbestedende diensten
- Handig [stappenplan](#) voor de implementatie van de Ladder in aanbestedingen
- Introductie dialoog
- Juridisch getoetst document, in lijn met Europese Aanbestedingsrichtlijnen
- Opgesteld door [Adviesraad Aanbesteden](#): o.a. juristen van Min. I&W, ProRail en UvW

CO₂-Prestatieladder: niet alleen GWW

> 1100 certificaathouders, > 150 aanbestedende diensten

GWW

Kantoormeubilair

Advies/ICT

Afval

Warme dranken

Practice what you preach: Gecertificeerde overheid

- >25 gecertificeerde overheden
- Rijksbrede, uniforme aanpak en rapportage duurzame bedrijfsvoering
- Alle koepels hebben eigen CO₂PL programma
- [Publicatie 10 Voordelen](#) certificering
 - Realiseren klimaatdoelen
 - Creëren van draagvlak en bewustzijn
 - Verankeren MVI in MVO

Asfalt

Inkopen met LCA en MKI

Op naar meetbare duurzame oplossingen

**Wat zijn volgens jou de grootste
vervuilers bij de gemeente en provincie?**

www.menti.com

8139 9398

Wat zijn volgens jou de grootste vervuilers bij de gemeente en provincie?

Levenscyclusanalyse (LCA)

Een levenscyclusanalyse (LCA) kijkt naar de totale milieubelasting van een product gedurende zijn hele levenscyclus

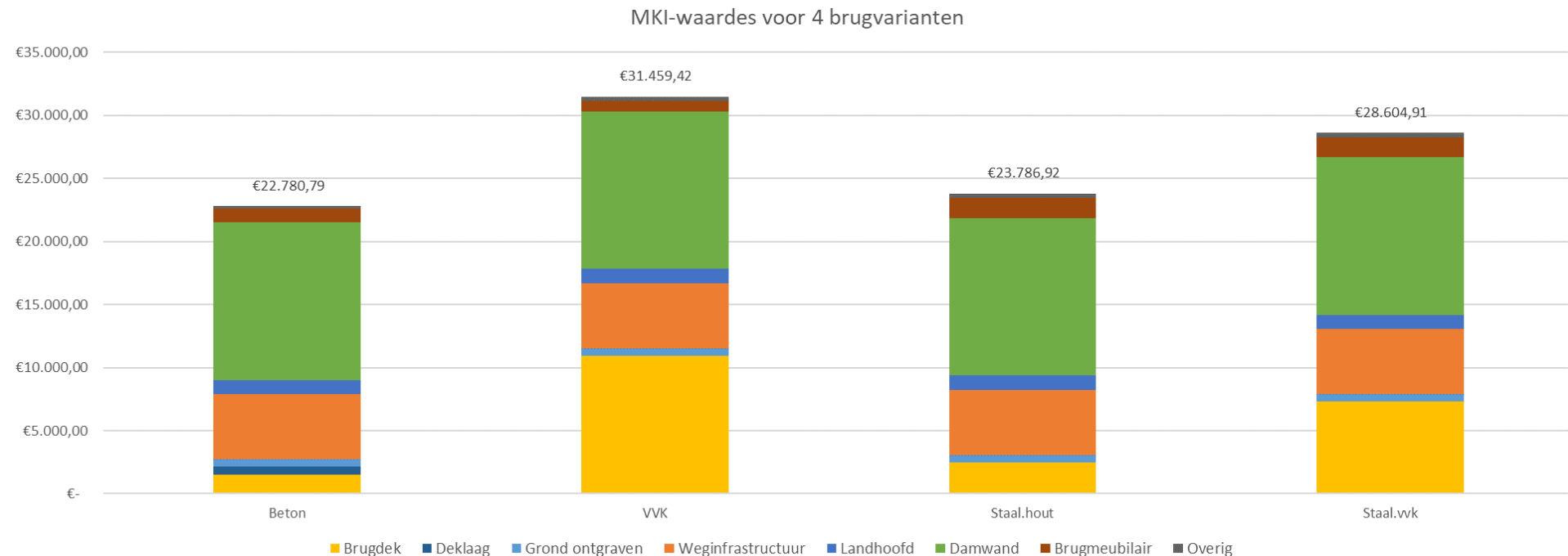

Wat is de Milieu Kosten Indicator (MKI)?

- Gunningscriterium
- Maakt de milieueffecten inzichtelijk en vergelijkbaar
 - Product of project
 - 19 milieu effecten (CO₂, watergebruik, toxiciteit, etc.)
- De MKI wordt uitgedrukt in €/eenheid
 - Data in NMD (nationale milieu database)
 - 'Schaduwkosten'
 - De maatschappelijke kosten om de milieueffecten ongedaan te maken
- De MKI is het resultaat van een LCA
- DuboCalc is een MKI software tool in de GWW sector

Milieu impact categorie	Indicator	Eenheid
Klimaatverandering- Totaal	totaal GWP	totaal kg CO2-eq.
Klimaatverandering- Fossiel	fossiel GWP	fossiel kg CO2-eq
Klimaatverandering- Biogeen	biogeen GWP	biogeen kg CO2-eq
Klimaatverandering- landgebruik en verandering in landgebruik	GWP-luluc	kg CO2-eq
Ozonlaagaantasting	ODP	kg CFC11-eq.
Verzuring	AP	mol H+-eq.
Vermesting zoetwater	EP-zoetwater	kg PO4-eq.
Vermesting zeewater	EP-zeewater	kg N-eq.
Vermesting land	EP-land	mol N-eq.
Smogvorming	POCP	kg NMVOC-eq.
Uitputting van abiotische grondstoffen mineralen en metalen	ADP-mineralen&metalen	kg Sb-eq.
Uitputting van abiotische grondstoffen fossiele brandstoffen	ADP-fossiel	MJ, net cal. val.
Watergebruik	WDP	m3 world eq. deprived
Fijnstof emissie	Ziekte door PM	Ziekte-incidentie
Ioniserende straling	Humane blootstelling	kBq U235-eq.
Ecotoxiciteit (zoetwater)	CTU ecosysteem	CTUe
Humane toxiciteit, carcinogeen	CTU humaan	CTUh
Humane toxiciteit, non-carcinogeen	CTU humaan	CTUh
Landgebruik gerelateerde impact / bodemkwaliteit	Bodemkwaliteitsindex	Dimensieloos

DuboCalc berekent en vergelijkt milieukosten

Wat doe je bij aanbestedingen die niet GWW zijn?

- DuboCalc is met name de GWW sector
- In bouw: MPG bouw –methodiek (zelfde NMD database)
- Niet GWW/bouw: pas LCA toe
- Soms al tools beschikbaar, zoals voor textiel
- Principes zijn verder vergelijkbaar

Naslagwerk en handige links

Instrumenten

- [MVI-criteriatool](#)
- [Ambitiweb](#)
- [CO₂-Prestatieladder](#)
 - [Animatie aanbesteden](#)
 - [Handreiking aanbesteden](#)
 - [Stappenplan](#)
 - [Overzicht certificaathouders](#)
 - [Voorbeeld aanbestedingen](#)
 - [Gecertificeerde overheid](#)
- [LCA/MKI](#)
 - [Nationale Milieudatabase](#)
 - [DuboCalc](#)
 - [Handreiking aanbesteden met MKI](#)

Algemeen

- [PIANOo website](#)
- [Nationaal plan MVI](#)
- [Impact onderzoek RIVM \(2021\)](#)
- [MVI-thema's](#)
- [MVI-criteria](#)
- [DuurzaamGWW](#)

**WAT IS ER EIGENLIJK AAN
BESCHIKBAAR INSTRUMENTARIUM
VOOR KLIMAATNEUTRAAL INKOPEN?**

Vragen? Kom naar de huiskamersessie!

www.pianoo.nl
meinke.schouten@pianoo.nl

www.co2-prestatieladder.nl
maud.vastbinder@skao.nl

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Stichting Klimaatvriendelijk
Aanbesteden & Ondernemen

**WAT IS ER EIGENLIJK AAN
BESCHIKBAAR INSTRUMENTARIUM
VOOR KLIMAATNEUTRAAL INKOPEN?**